

Freark Kramer tijdens de wedstrijd in Buitenpost. FOTO DIJKS MEDIA

Freark Kramer wil meer onderlinge strijd

EDWIN FISCHER

BUITENPOST Voor de derde wedstrijd op rij was Freark Kramer de beste seniorljepper. Echt blij was de Heidenskipster niet.

De reden was simpel: hij won met 19,65 meter de dagtitel bij de senioren, maar junior Wisse Broekstra (Tzummarum) ljepte met 19,83 de verste afstand. „Ast winst by de senioren, wolst de bêste fan eltsenien wêze. Dus ek fierder springe as de junioaren.”

Ook woensdag won Kramer, in Grijskerk. En ook toen sprong een junior – Germ Terpstra, 18,62 om 18,71 meter – verder. „De junioaren meitsje de wedstriden op it stuit. Se springe better as wy topklassers.”

Het is een zure constatering, zeker nu het seizoen zover gevorderd is dat puike prestaties wel verwacht mogen worden. Die waren er even, een week geleden in It Heidenskip. Logisch, want voor de meeste topklassers is dat hun thuischans. Voor eigen publiek zwak presteren, is geen optie.

Waar het in bijna alle andere wedstrijden aan ligt, weet Kramer wel. „Sels bin ik dit seizoen ek begûn mei de gedachte om maksimaal springe te wollen. Dus fuort alle risiko yn it setten fan de polstok. Want tinkst allinne oan fier, fier fier. Dat docht hast eltsenien by de senioren.”

Het gevolg? Het goede gevoel ontbreekt, het is lastig ritme te krijgen. „Eltse wedstriid is it sykjen, net opbouwe. Ik ha besletten om dat fan no ôf al te dwaan. Woansdei yn Grijskerk ha ik wûn en no ek wer.” Hij mist het

hele seizoen bij zijn concurrenten de absolute wil om wedstrijden te winnen. „Dy is der te min en dat moat miskien wol feroarje”, vindt Kramer.

Wat dat betreft is er duidelijk meer strijd in de andere klassen. Neem de junioren, die er bijna elke week een spannende wedstrijd van maken. Kramer: „It publyk fertsjinnet ek sa 'n moaie striid tusken de senioren.”

Nu was het Riemer Durk Krol uit Heeg die met een prima openingssprong van 18,70 het juniorenbal opende. Germ Tersptra (Tzum) volgde met 18,17 en Heidenskipster Rutger Haanstra nestelde zich daar met 18,57 mooi tussen.

Krol verstevigde zijn positie met een fraaie 19,27. Een vierde

‘De junioaren springe better as wy topklassers’

junior ging evenwel met de dagwinst en dus ook de verste afstand van deze zestiende FLB-competitiewedstrijd aan de haal. Wisse Broekstra zette een voor Buitenposter begrippen uitstekende 19,83 neer.

Ook bij de vrouwen was het een spannende aangelegenheid, met uiteindelijk Sigrid Bokma als winnares. De ljepper uit Hinde-loopen kwam tot 14,85.

Thuispringer Sietse Lefferts won tot vreugde van de plaatselijke jeugd met 16,59 de jongenscategorie, terwijl Noa de Boer uit Exmorra met 14,55 meter de meisjes-dagtitel pakte.

hand meer hoeft te geven.

Internationaal was er veel verontwaardiging over het ingrijpen van de internationale schermfederatie. Zelf liet Charlan weten nog steeds achter haar besluit te staan. „Ik weet dat ik echt de juiste keuze heb gemaakt. Er is iets belangrijkers dan medailles: mijn land en mijn familie.”

Steun kwam er ook van het Internationaal Olympisch Comité. Voorzitter Thomas Bach gaf de atlete de garantie dat ze volgend jaar mag deelnemen aan de Olympische Spelen van Parijs.

Schorsing Oekraïense schermster opgeheven

MILAAAN/LAUSANNE De schorsing van de Oekraïense schermster Olga Charlan is opgeheven.

Ze werd donderdag op het WK gediskwalificeerd omdat ze na haar gewonnen partij weigerde haar Russische tegenstandster de hand te schudden. De internationale schermfederatie liet weten dat ze vanaf zaterdag kan deelnemen aan het teamevenement.

De schermfederatie heeft bovendien de regels aangepast, waardoor Charlan na een wedstrijd haar tegenstandster geen

Max Euwe was een sieraad voor de sport

RENZE LOLKEMA

Wie is Max Euwe ook weer? Hoe kon deze beminlijke wiskundeleraar op het Amsterdamse meisjeslyceum 's werelds beste schaker worden? Om de grootmeester nog een keertje te duiden, is een gesprek met Jan Timman (71) en Hans Böhm (73) een aanrader. De twee schaakiconen hebben nog tegen en samen met Euwe gespeeld, voor hij in 1981 op 80-jarige leeftijd stierf.

GEKLUISTERD AAN RADIO

Euwe was halverwege de jaren 30 zo'n beetje het Ajax van zijn tijd. Gekluisterd aan de radio (tv was er toen nog niet) en gefascineerd door de krantenverslagen luisterde en las Nederland massaal hoe Euwe het in 1935 opnam tegen de Rus Alexander Aljechin, sinds 1927 al wereldkampioen. De match duurde van 3 oktober tot en met 15 december en trok het hele land door (Amsterdam, Groningen, Baarn, Ermelo), waardoor menig een langzaam maar zeker in de ban raakte van deze uitputtingsslag. Nadat Euwe de markante Rus in die epische reeks van dertig partijen op de knieën had gekregen (15,5-14,5), barstte het feest los. Er ontstond zelfs een heuse balkonscène om alle toejuichingen in ontvangst te nemen.

„Euwe was een grootheid en een sieraad voor de sport”, zegt Böhm, die voor deze gelegenheid samen met Timman naar Utrecht is gekomen om in de karakteristieke speelzaal van de plaatselijke schaakclub De Rode Loper herinneringen aan hun eeuwige voorbeeld op te halen. Böhm: „Als mens stond hij de schaaksport ten dienste. Hij was aimabel. Altijd bereid interviews te geven, altijd complimenten voor zijn tegenstander en voor jonge talenten. Hij was een echte wereldkampioen in Nederland.”

„En hij was bescheiden”, voegt Timman daaraan toe. Dat bleek bijvoorbeeld uit de speech die Euwe gaf, direct nadat de beslissing was gevallen: „Ik waardeer het dat ik nu, zo ineens, van de marteling van drie maanden schaakspelen ben verlost. Ik ben gelukkig wereldkampioen te zijn... Mijn tijd is gekomen. Mijn tijd zal ook weer voorbijgaan. Misschien al heel spoedig.”

Daarin kreeg Euwe gelijk. In 1937 werd hij alweer onttroond door diezelfde Aljechin. Niet veel later brak de Tweede Wereldoorlog uit. „De oorlog hielp hem niet”, is Timman achter gekomen sinds hij recent zijn boek *Max Euwe's Beste Partijen* afrondde. „Ik ben hier zo'n anderhalf jaar mee bezig geweest.

Je kan namelijk niet alles terugvinden op het internet. Het was veel werk. Ik was een maand bezig een selectie te maken, moest veel partijen doorspitten. Bepaalde partijen bleken toch niet zo goed te zijn. En onbekende partijen juist erg goed. Er staan er nu tachtig in, terwijl hij er meer dan duizend heeft gespeeld. Geen verliespartijen dus. Maar ja, Euwe verloor niet zo vaak.”

Max Euwe was natuurlijk ook de man die de beroemdste en meest beladen schaaktweekkamp ooit mogelijk maakte. Die tussen Boris Spassky en Bobby Fischer in 1972 op IJsland, in Reykjavik. Daar waar na elke partij de Rus achter een ijzeren gordijn verdween en de excentrieke Amerikaan soms een paranoïde indruk maakte en zodoende zelfs de tweede ontmoeting van de match boycotte. Euwe liet als president van de wereldschaakbond FIDE deze 'wedstrijd van de eeuw' – uiteindelijk door Fischer gewonnen – daarna niet verder uit de hand lopen.

INGREEP EUWE

Böhm: „Het verhaal gaat dat dankzij Euwe de match is doorgedaan, nadat Fischer was weggelopen. Fischer had grote problemen met de organisatie. Euwe heeft toen ingegrepen en die partij verloren verklaard waardoor Fischer met 2-0 achter kwam. Dat is in een wereldkampioenschap een onoverbrugbare achterstand. Niemand had verwacht dat Fischer dat zou accepteren en door zou gaan. Euwe heeft ons later weleens verteld dat de Russen vonden dat hij de match verloren had moeten verklaren. Omdat hij Fischer had voorgetrokken, zeiden ze. Euwe vond dat belachelijk.”

Timman: „Het verhaal is nog sterker. Spassky had van de Sovjet-autoriteiten de opdracht gekregen terug te keren naar Moskou. Gesteund door Euwe heeft hij dat niet gedaan.”

Of de huidige generatie nog iets aan Max Euwe heeft? Timman, ooit tweede op de wereldranglijst: „Tegenwoordig zijn het allemaal computers. Mijn generatie heeft veel gehad aan Euwe. Veel geleerd ook. Maar de huidige topgeneratie niet meer. Die vraagt alles aan de computer.”

Böhm: „De mens, de schaker, is veranderd. Wij zijn ook gaan schaken om de vrijheid van het leven te beleven. De wereld zien, met andere culturen in aanraking komen, mensen ontmoeten. Dat was voor ons een heel grote aantrekkingskracht.”

Timman: „Het is nu eigenlijk het tegenovergestelde. Wat vroeger die vrijheid van het schaken was, is nu die beperktheid. We hadden vroeger een geweldig leven. Ik herin-